

CHWILA

REDAKCJA: Kraków, ul. Jagiellońska L. 10.

ADMINISTRACJA: ul. św. Anny, L. 3

Dziennik wspólny Czytelnicy
mogą odbierać w Administracjach
poszczególnych dzienników.

„Czas” — „Głos Narodu” — „Nowa Reforma” — „Nowiny”
Wydanie wspólne. — Cena Nru 8 hal.

Wychodzi codziennie o godzinie 3 popołudniu, z wyjątkiem niedziel i świąt.

Inseraty przyjmuje Administracja „CHWILA”, ul. św. Anny L. 3, parter.
Cena za „Nadesłane” 2 kor. od wiersza petirowego. — Cena za inseraty 80 hal. za wiersz petirowy.
Nakład „CHWILA” wynosi 50.000 egz.

Plan finansowy uratowany.

Skromne łamy „Chwili” nie dają możności dokładnego przedstawienia ciężkich przeżyć, jakie przeżywa zachwiany w swych podstawach parlamentaryzm austriacki z powodu obstrukcji ruskiej. Wybuchła ona w czasach wielkiej jego słabości, której uległ wyczerpany następstwami wojów bałkańskich. Tak samo niemoce nawiedziła organizmy poszczególnych krajów austriackich, a w pierwszym rzędzie Galicję. Jedynym lekarstwem dla uratowania życia, miało być uchwalenie planu finansowego, który dostarczyłby państwu i krajom potrzebnych funduszy.

Czeka na nie, oprócz wielkich deficytów krajowych, wywołanych wstrzymaniem funkcyj Sejmu, pragmatyka służbowa dla potężnej armii urzędników, zagrożonej, jak wszystkie inne sfery, straszną drożyzną i następstwami długotrwałego przesilenia finansowego. Na poprawę swej doli czeka niecierpliwie stan nauczycielski, a jedynym środkiem wnoszącym sanację, ma być plan finansowy, który uderzyłby w obstrukcję ruską.

Spółeczeństwo, upadające pod ciężarem depresji, nie może jednak tych środków ratunkowych uznać za sanację, lecz tylko za przerzucenie ciężarów z jednej klasy ludności na drugie, zatem za półśrodek, którego użycia wymaga nieodzowna konieczność. Istotna sanacja smutnych stosunków nastąpić może dopiero po zabliznieniu ran, jakie państwu i krajom zadało długotrwałe przesilenie finansowe, a to przez wzmoczenie się produkcji i jej zbytu, poprawę płynności pieniądza, a w Galicji ponadto przez zatarcie następstw strasnej klęski elementarnej. Przeprowadzenie planu finansowego stało się jednak, pomimo wszystko nieodzowną koniecznością, pod której naciskiem, u schyłku roku, dn. 31 grudn. 1913. r., przysła obstrukcja ruską, bo smutne położenie kraju i ciężka odpowiedzialność wobec całego państwa, nakazały wstrzymać bezwzględna walkę.

Na pomoc dla państwa i kraju składa się podwyższenie podatku osobisto - dochodowego i podatku od wódki, złączone w noweli podatkowej w nierozdzielalną całość. Główną pomocą dla krajów ma być podniesienie podatku od wódki, wynoszące 50 hal. od litra, a przypadające w całości na pokrycie potrzeb krajowych. Państwo zapewnia sobie pewną nadwyżkę na wynagrodzenie ewentualnych strat, poniesionych przez spodziewany spadek konsumpcji, a za podstawę swego dochodu przyjmuje wysokość ostatniego dochodu państwowego, wynoszącego w zeszłym roku 78 milionów koron. Na wszystkie kraje Austrii wypada do podziału 60 milionów koron, z czego kraj nasz otrzymywać będzie po 17.195.115 koron rocznie. Ponadto otrzymać mają kraje udziały w zwiększonych dochodach podniesionego podatku osobisto - dochodowego.

Państwo zostrega dla siebie 115 milionów koron, z uzyskanej zaś nadwyżki zatrzymuje dla siebie 60%, podczas gdy 40% rozdzielony będzie pomiędzy poszczególne kraje, według dotychczasowego klucza. W ostatnim roku wynosił podatek osobisto - dochodowy 100 i 1/2 miliona kor., automatyczny jego wzrost wynosi przeciętnie 8 milionów kor. rocznie. Obecnie uchwalone podwyższenie wyniesie 15 milionów koron, zatem do podziału pozostanie 8 milionów koron, z czego na kraj nasz wypadnie 3 1/2 miliona koron. Wglądanie w księgi i amnestya przypuszczalnie zwiększą przyrątek podatku osobisto - dochodowego najmniej o 20 milionów K., z czego przyjdzie do podziału kwota 28 milionów

koron, z czego kraje otrzymałyby 11 milionów kor. Spór, toczący się pomiędzy obydwoma Izbami w sprawie minimum stopy dochodu, wolnego od podatku osobisto - dochodowego, podkreślony przez Izbę posłów na 1600 koron, zaś przez Izbę panów na 1200 koron, skończyć się musi kompromisem pomiędzy obiema Izbami, które w tym celu zwołały na wczoraj posiedzenie komisji, celem bliższego omówienia sprawy i oznaczenia stopy, od której rozpocznie się ma zwykła podatkowa.

Czeka dalej Izbę posłów ochrona dla prowizoryum budżetowego przed obstrukcją czeskich agraryszów i radykałów. Punktem ciężkości będzie „imettim” pomiędzy przedłożeniem o kolejach bośniackich a przedłożeniem o kolejach lokalnych, znanem już naszym czytelnikom.

Obrady w sprawie kolei toczyć się mają na najbliższym pełnym posiedzeniu Rady państwa.

Tak przedstawia się praca ostatnich dni parlamentu, zakończona zwycięstwem parlamentaryzmu. Należy się zatem spodziewać, że przekroczony u schyłku roku 1913 Rubikon dozwoli na przeprowadzenie konieczności krajowych i państwowych, a ferye parlamentarne przeniosą swój punkt ciężkości z Wiednia do Lwowa, gdzie rozpocznie się nowe pertraktacje w sprawie reformy wyborczej do Sejmu.

Konflikt parlamentarny.

(Telefonem.)

Wiedeń, 3. stycznia.

Konflikt między Izbą panów a Izbą posłów w sprawie przedłożenia o podatku osobisto - dochodowym trwa dalej. Odnosi się jednak wrażenie, że mimo wszystko polepszyły się widoki doprowadzenia kompromisu do skutku. Te zapatrywania przeważały wczoraj w kołach parlamentarnych po posiedzeniu komisji finansowej Izby panów. Było to posiedzenie nieoficjalne, natury prywatno - informacyjnej, wobec czego nie wzięli w nim udziału członkowie gabinetu. Hr. Stuergh i kierownik ministerstwa skarbu nie wiedzieli o tem, że posiedzenie komisji jest prywatną naradą i około godz. 4 popołudniu zjawili się w parlamencie. Dopiero u wejścia do sali konferencyjnej komisji finansowej Izby panów przewodniczący komisji finansowej wyjaśnił im sytuację, wobec czego obaj ministrowie nie wzięli udziału w posiedzeniu komisji. Hr. Stuergh odbył tylko krótką konferencję z prezydentem Izby panów.

Oficjalne posiedzenie komisji finansowej Izby panów zapowiedziane jest na dzisiaj po południu. I w tem posiedzeniu nie wezmą udziału członkowie gabinetu, gdyż wyjechali do Lwowa na pogrzeb ministra Wacława Zaleskiego.

Zatarg między Izbą panów a Izbą posłów przedstawia się obecnie w ten sposób, że Izba posłów absolutnie nie chce poddać ponownej rewizji przedłożenia o podatku osobisto - dochodowym i stanowczo sprzeciwia się żądaniu Izby panów co do zmiany skali podatkowej. Wobec tego obiegała wczoraj pogłoska, że kompromis przyjdzie do skutku na innej podstawie. Mianowicie Izba panów zgodziłaby się na uchwaloną przez Izbę posłów skalę podatkową, ale w zamian za to zażądałaby, aby Izba posłów przyjęła inne zmiany, jakich domaga się Izba panów. O jakichkolwiek jednak konkretnych wnioskach kompromisowych nie ma mowy. Na wczorajszym posiedzeniu komisji finansowej nie zapadła też żadna uchwała.

Izba panów zdała sobie dobrze sprawę z ważno-

ści kwestyi i ewentualnych następstw niedojścia kompromisu do skutku. Wynika to już choćby z faktu, że wszystkie grupy Izby panów zostały przez swoje przysyła zwołane na posiedzenia, na których najwidoczniej członkowie komisji finans. otrzymują dyrektywy. Jak wspominałem, przeważa zdanie, że Izba panów umożliwi ugodowe załatwienie sprawy. Gdyby jednak obie Izby nie mogły się pogodzić, w takim razie, w myśl regulaminu, odbyłaby się konferencja komisji mieszanej, złożonej z członków obu Izb.

„N. W. Tagblatt” przypomina, że od czasu istnienia konstytucji w Austrii, konferencje takie odbyły się tylko pięć razy, a mianowicie w r. 1862 przy ustawie o należnościach, a w r. 1864 przy ustawie finansowej, w r. 1863 również przy ustawie finansowej, w r. 1879 przy przedłużeniu ustawy wojskowej i w r. 1892 przy t. z. Beamtenaushilfsgesetz.

Z Izby panów.

Wiedeń. Komisja podatkowa Izby panów jeszcze nie powzięła wczoraj decyzji co do noweli do podatku osobisto-dochodowego. Obrady będą dzisiaj kontynuowane.

Wiedeń. Klub prawicy Izby panów wybrał hr. Clam Martinitzę prezesem. Godność ta, od zamiowania ks. Thuna namiestnikiem, nie była obsadzona. Pierwszymi wiceprezesem wybrano w miejsce zmarłego Latoura ks. Fryderyka Schwarzenberga.

Kalendarium parlamentarne.

Wiedeń. Dzienniki ogłaszają następujące kalendarium parlamentarne: Izba posłów zbierze się prawdopodobnie 9. stycznia i obradować będzie do 20. stycznia, poczem rozpocznie się sesja sejmowa. Około 15. lutego zebrałby się znowu parlament, a z początkiem marca projektowana jest sesja delegacyjna w Budapeszcie, przyczem naprzemiennie odbywałyby się posiedzenia parlamentu i delegacji.

Gdyby projekt ten nie dał się skutecznie, to sesja delegacyjna odbyłaby się dopiero w maju.

Nominacja kierownika ministerstwa Galicji.

(Tel. „Chwili.”)

Wiedeń, 31. grudnia.

„Wiener Zeitung” ogłasza następujące pismo odrębne cesarza:

Kochany hr. Stürgh! Na wniosek pański poruczam radcy ministeryalnemu w moim prezydium Rady ministrów, Drowi Zdzisławowi Dzierżykraj-Morawskiemu prowizoryczne kierownictwo agend, prowadzonych dotąd przez ministra Władysława Długosza i nadaję mu przy tej sposobności tytuł i charakter szefa sekcji.

Wiedeń, dnia 1. stycznia 1914.

Franciszek Józef m. p. Stürgh m. p.

Wiedeń. Dzienniki omawiając nominację dr. Morawskiego, wskazują na zwrot odrębnego pisma cesarskiego, opiewającego, że porucza się dr. Morawskiemu prowadzenie agend, które ostatnio zawiadywał p. Długosz. Podnoszą, że zwrot ten użyty został tylko ze względu na to, że oficjalnie nie istnieje ani minister dla Galicji, ani ministerstwo galicyjskie, że jednak p. Morawski oczywiście tak samo jest odpowiedzialny, jak każdy inny minister.

Wiadomości z ostatniej chwili na 4-tej str.